

ЕНЕРГОСЕРВІС

механізм, що дозволяє бюджетній установі скоротити споживання енергоносіїв без додаткових бюджетних витрат.

 Скорочення досягається шляхом реалізації комплексу енергоефективних заходів за кошти приватних інвесторів (ЕСКО компаній) на умовах повернення цих коштів виключно за рахунок економії енергоносіїв.

ЕСКО компанія **гарантує** Установі **певний рівень скорочення** енергоспоживання за результатами впровадження енергоефективних заходів та бере на себе всі ризики, пов'язані із її недосягнення.

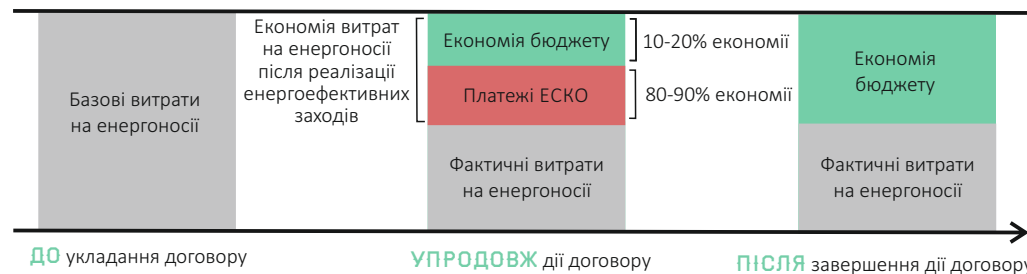
УСТАНОВА здійснює всі платежі на користь **ЕСКО** компанії **лише в межах досягнутої економії** своїх видатків на оплату енергоносіїв; якщо гарантоване скорочення не досягається – оплата не здійснюється.

 Економія визначається виходячи із базового рівня споживання енергоносіїв Установою (середнє споживання за три роки, що передували енергосервісу), яке є незмінним протягом усього періоду енергосервісу.

ЕКОНОМІЯ = БАЗОВИЙ РІВЕНЬ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ – ФАКТИЧНИЙ РІВЕНЬ ЕНЕРГОСПОЖИВАННЯ ДО ЕНЕРГОСЕРВІСУ ПІСЛЯ ЕНЕРГОСЕРВІСУ

 Якщо в Установі було зафіксовано недотримання санітарних норм (щодо теплового режиму, рівня освітленості і т.д.), то базовий рівень може бути розрахований у відповідності до спеціалізованої методики*.

БАЗОВИЙ РІВЕНЬ СПОЖИВАННЯ

 У відповідності до чинного законодавства, упродовж дії енергосервісного договору **10-20 % досягнутої економії залишається у розпорядженні бюджету.**

* Див. ДСТУ Б А.2.2-12:2015 "Енергетична ефективність будівель. Метод розрахунку енергоспоживання при опаленні, охолодженні, вентиляції, освітленні та гарячому водопостачанні"

З метою запровадження енергосервісу, Установа має:

- 1) провести закупівлю енергосервісу;
- 2) укласти енергосервісний договір із обраною ЕСКО компанією.

ЕНЕРГОСЕРВІСНИЙ ДОГОВІР – це довгостроковий договір, предметом якого є здійснення енергосервісу, **оплата** якого залежить від скорочення обсягу енергоспоживання Установи. Примірна його структура затверджена постановою Кабінету Міністрів України**.

Укладання енергосервісних договорів стало можливим після внесення змін до Бюджетного Кодексу України***: відтепер Розпорядники коштів мають право брати «довгострокові фінансові зобов'язання» за енергосервісом, укласти договір, строком більше ніж на 1 бюджетний рік та здійснювати протягом строку договору відповідні виплати на користь ЕСКО компаній. Також, було прийнято ряд законодавчих і нормативно-правових актів, що регулюють порядок закупівлі і проведення енергосервісу. Наприклад, затверджено окремий код економічної класифікації видатків бюджету для енергосервісу – 2276 «Оплата енергосервісу».

** Див. Постанову Кабінету Міністрів України від 21.10.2015 № 845 «Про затвердження Примірного енергосервісного договору»

*** Див. Закон України від 09.04.2015 №328-19 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації»

ЕНЕРГО СЕРВІС

ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ПРОЕКТІВ

Учасники енергосервісу:

- ЗАМОВНИК ЕНЕРГОСЕРВІСУ** – Установа (або її розпорядник коштів) – є ініціатором закупівлі енергосервісу, бере фінансові зобов'язання перед ЕСКО компанією. Якщо Установа не є розпорядником коштів та не має права брати фінансових зобов'язань – Замовником енергосервісу має бути відповідне управління освіти або інший підрозділ, в оперативному управлінні якого знаходиться Установа.
- ВИКОНАВЕЦЬ ЕНЕРГОСЕРВІСУ** – ЕСКО компанія – компанія, що надає послуги з енергосервісу та повертає свої інвестиції за рахунок досягнутої економії.
- ІНШІ СУБ'ЄКТИ** – Головний розпорядник бюджетних коштів Установи, Міськрада, фінансове управління Міськради – відповідають за погодження та затвердження договору.

Особливості енергосервісу****:

Показники	Роки						Сума, тис. грн
	1	2	... 5	6	...	20	
	період дії договору (наприклад, 5 років)			дія договору припиняється			
Задеклароване скорочення витрат Замовника на енергоносії (п.1)	112,5	112,5	112,5	112,5	112,5	112,5	2250
Платіж ЕСКО компанії (п.2)	90	90	90	0	0	0	450
Різниця (п.3 = п.1 – п.2)	22,5	22,5	22,5	112,5	112,5	112,5	1800
Дисконтоване значення різниці (п.3 × коеф. дисконтування)	18,5	15,5	...	34,1	...	2,1	244

- предметом закупівлі енергосервісу є комплекс заходів, спрямованих на скорочення енергоспоживання (а не окремі роботи, поставка обладнання чи матеріалів). При цьому **Замовник не може обмежувати чи визначати перелік заходів**, що мають реалізовуватися в рамках енергосервісу – ЕСКО компанія визначає і пропонує їх сама;
- закупівля енергосервісу проводиться в обов'язковому порядку, незалежно від вартості предмета закупівлі. Якщо вартість предмету закупівлі або ціни енергосервісного договору **більше 1 млн грн** – у тендері мають брати участь **не менше двох учасників**. В іншому випадку – тендер відміняється;
- основним критерієм оцінки пропозицій енергосервісу є **показник ефективності енергосервісного договору**, а не ціна, як прийнято в закупівлях. Цей показник розраховується як сумарне за 20 річний період значення **дисконтованих** різниць між щорічним скороченням витрат Замовника і щорічними платежами ЕСКО компанії. При цьому, коефіцієнт дисконтування розраховується для кожного року окремо за формулою $1/(1+СТАВКА ДИСКОНТУВАННЯ)^У СТЕПЕНІ ВІДПОВІДНОГО РОКУ$. Наприклад, для 6 року при ставці НБУ на рівні 22% ставка дисконтування буде рівна $1/(1+0,22)^6=0,303$

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЕНЕРГОСЕРВІСНОГО ДОГОВОРУ залежить від:

- частки економії, що підлягає сплаті ЕСКО компанії** (не більше 90% і не менше 80% економії). Тобто, 10-20% щорічної економії залишаються у розпорядженні бюджету;

****Закон України від 09.04.2015 №327-19 «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації»

- рівня скорочення витрат Замовника** на енергоносії: задекларована ЕСКО компанією економія в натуральних одиницях, помножена на тариф, діючий на дату оголошення закупівлі. Якщо в Установі відсутні засоби обліку енергоносіїв, задекларований рівень скорочення енергоносіїв не може становити менше 30% згідно з чинним законодавством.

- строку енергосервісу** (строк енергосервісного договору) – має становити не більше 10 років.

Всі ці параметри визначає ЕСКО компанія як основні умови своєї тендерної пропозиції. На їх основі розраховується показник ефективності енергосервісного договору і визначається переможець. Чим вищий рівень економії і коротший строк енергосервісу, тим вірогідніша перемога.

АЛГОРИТМ ЕНЕРГОСЕРВІСУ:

Розпорядник бюджетних коштів

ЕСКО компанія

- Визначання об'єкту та оголошення закупівлі.
 - Оцінка пропозицій конкурсних торгів та визначення переможця.
 - Подання на затвердження Міськради проекту договору.
 - Укладання енергосервісного договору та взяття довгострокових зобов'язань.
- Реалізація (за власні кошти) енергоефективних заходів та моніторинг результатів.
 - Визначення фактично досягнутої економії енергоносіїв, підготовка відповідних актів та подання їх на затвердження Замовнику.
 - Отримання виплат упродовж періоду дії договору.
 - Завершення дії договору та передача на баланс Замовника енергосервісу.

ОСОБЛИВОСТІ ЕНЕРГОСЕРВІСНОГО ДОГОВОРУ:

- має містити: предмет та ціну договору; строк його дії та порядок оплати; базовий рівень енергоспоживання та рівень економії і інші. Після проведення тендеру і визначення переможця енергосервісу, Замовник подає проект енергосервісного договору із його умовами на затвердження Міськраді.
- ціна договору не залежить від кошторисної вартості заходів та інвестиційних витрат ЕСКО компанії, а визначається виходячи із параметрів ефективності енергосервісного договору:

$$ЦІНА = \frac{\text{Задекларований рівень скорочення витрат Замовника (грн)}}{\text{Частка економії ЕСКО компанії (\%)}} \times \text{Строк енергосервісу (років)}$$

- щорічний платіж ЕСКО компанії залежить від досягнутої економії в натуральних одиницях і діючих у відповідному періоді тарифів на енергоносії:

$$\text{Платіж ЕСКО} = \frac{\text{Фактична економія енергоносіїв (нат. од)}}{\text{Частку економії ЕСКО компанії (\%)}} \times \text{Діючий тариф (грн/од)}$$

За умови зростання тарифів на енергоносії, платежі на користь ЕСКО зростатимуть. Але договір припиниться достроково, якщо виплати на користь ЕСКО компанії досягли фіксованої Ціни договору. Така норма, з одного боку, обмежує можливість ЕСКО компаній отримувати надприбуток за рахунок зростання тарифу, з іншого – дозволяє Замовнику швидше виконати свої зобов'язання перед ЕСКО компанією і достроково завершити дію договору. Платежі на користь ЕСКО компанії також збільшуються, якщо фактична економія енергоносіїв перевищує задекларовану. В такому випадку Замовник перерозподіляє бюджетні асигнування для збільшення видатків на енергосервіс за рахунок зменшення видатків на оплату енергоносіїв. Та навпаки, якщо фактична економія менша ніж було задекларовано – видатки на енергоносії збільшуються за рахунок зменшення видатків на енергосервіс. У результаті, в Установі ніколи не буде дефіциту коштів на оплату енергоносіїв і перевитрат бюджету.